

30.1.2007

Dnro 1666/4/05

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Mikko Eteläpää

PÄÄTÖS NS. PANTASUDEN AMPUMISTA KOSKEVASSA ASIASSA

1 KANTELU

Kantelija pyysi kirjeessään 31.5.2005, jonka hän kirjoituksensa mukaan oli laatinut Luonto-Liiton Susiryhmän puolesta, eduskunnan oikeusasiamiestä tutkimaan Nurmeksien kihlakunnan poliisilaitoksen komisarion päätöstä olla aloittamatta esitutkintaa ns. pantasuden ampumistapauksessa Nurmeksessa 27.3.2005.

Kantelija pyysi oikeusasiamiestä selvittämään komisarion päätöksen laillisuuden ja sen, onko päätökseen johtanut selvitystyö tehty hyväksyttävällä tavalla. Kantelussa pyydetään lisäksi selvittämään, "onko todellakin niin, etteivät maa- ja metsätalousministeriön tai riistanhoitopiirien sudenkaatolupiin liittämät ehdot ole juridisesti päteviä".

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin komisarion selvitys sekä Nurmeksien kihlakunnan poliisilaitoksen, Itä-Suomen lääninhallituksen poliisiosaston ja sisäasiainministeriön poliisiosaston lausunnot. Kantelija antoi näihin vastineensa. Pyysin asiassa myös maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosaston lausunnon.

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumatiedot

Pohjois-Karjalan riistanhoitopiiri myönsi 29.10.2004 hakemuksen perusteella suden pyyntiluvan Kuohatin Eräveikot ry -nimiselle yhdistykselle. Lupa oli voimassa 1.11.2004–31.3.2005 Nurmeksien alueella. Luvan mukaan metsästys oli kohdistettava ongelmia ja vahinkoa aiheuttaneen lauman yksilöihin ja ennen metsästyksen aloittamista oli luvansaajan oltava yhteydessä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen petotutkimukseen, jonka kenttähenkilöstön kanssa on yhdessä varmistettava, että metsästys kohdistuu ongelmia ja vahinkoa aiheuttaneen lauman yksilöihin. Lupapäätöksen perustelujen mukaan

luvan kohteena oli ns. Viekin lauma, joka oli aiheuttanut alueella ongelmia ja vahinkoa.

Sunnuntaiaamuna 27.3.2005 eräälle yhdistyksen jäsenelle soitettiin suden käyneen erään talon pihassa. Tämä puhelun saanut henkilö järjesti kertomansa mukaan nopeasti jahdin saaden mukaansa muutamia metsästäjiä. Kun metsästäjät järjestäytyivät jahtia varten maastossa, susi tulikin yllättäen näkyviin ja kaksi metsästäjää ampui sutta kohden. Ainakin toinen metsästäjistä osui suteen. Vasta kaadon tapahduttua metsästäjät havaitsivat, että sudella oli kaulassaan tutkimustarkoitusta varten kiinnitetty tutkapanta ja että susi ei siten kuulunut siihen laumaan, jota varten lupa oli myönnetty. Ennen metsästyksen aloittamista metsästäjät eivät olleet olleet yhteydessä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kenttähenkilöstöön.

Asiasta oli uutinen paikallislehdessä 29.3.2005, minkä johdosta Nurmeksen kihlakunnan poliisilaitos ryhtyi selvittämään, onko asiassa esitutinnan edellytyksiä. Asiasta kirjattiin ns. S-ilmoitus. Suoritettussa poliisitutkinnassa kuultiin mainittuja kahta metsästäjää ns. kuultavan asemassa. Muun muassa Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen henkilöstöä kuultiin asiassa todistajana.

Komisario teki asiassa päätöksen 23.5.2005. Päätöksen mukaan asiassa ei ole tullut ilmi seikkoja, joiden perusteella olisi syytä epäillä rikosta, joten asiassa ei käynnistetä esitutkintaa. Komisarion päätöksen mukaan tilanteen yllätyksellisyys huomioon ottaen suden ampuminen on perustunut siihen sudenpyyntilupaun, joka metsästäjillä on ollut, koska mikään ei viittaa siihen, että metsästäjien tarkoituksena olisi ollut ampua jotain muuta sutta kuin juuri sitä, mihin heillä sudenpyyntiluvan mukaan oli oikeus. Siltä osin kuin metsästäjät eivät olleet lupaehtojen mukaisesti olleet yhteydessä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen petotutkimukseen ennen metsästystä, komisario totesi päätöksessään, että sudenpyyntilupaun liittyvien ehtojen rikkominen ei voimassa olevan lain säännösten mukaan ole rangaistavaa.

3.2

Huomioon otettavat säännökset

Esitutkintalain 2 §:n mukaan poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että rikos on tehty.

Metsästyslain 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan muun muassa susi on riistaeläin.

Metsästysasetuksen 24 §:n 2 momentin mukaan susi on poronhoitoalueen ulkopuolella aina rauhoitettu.

Metsästysasetuksen 28 §:ssä säädetyin edellytyksin voidaan rauhoituksesta poiketa ja sutta saa metsästää 1.11.–31.3. välisenä aikana. Tällaiseen metsästykseseen vaaditaan asetuksen mukaan pyyntilupa. Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan muun muassa suden yleisistä rauhoitusajoista voidaan poiketa tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden

ottamiseksi.

Metsästysasetuksen 4 §:n mukaan pyyntiluvassa voidaan erityisestä syystä asettaa pyyntitapaa koskevia rajoituksia sekä ottaa lupaan pyydettyjen eläinten ikää ja sukupuolta koskevia määräyksiä.

Rikoslain 48 a luvun 1 §:ssä säädetään metsästysrikoksesta:

"Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta oikeudettomasti

- 1) metsästää käyttäen metsästyslaissa (615/1993) kiellettyä pyyntivälinettä tai pyyntimenetelmää taikka vastoin metsästyslaissa säädettyä moottorikäyttöisen kulkuneuvon käytön rajoitusta,
- 2) metsästää vastoin metsästyslain tai sen nojalla annettua riistaeläimen rauhoitusta tai metsästyskieltoa tai -rajoitusta tai kiintiötä koskevaa säännöstä tai määräystä taikka ilman pyyntilupaa tai
- 3) aiheuttaa metsästäessään vaaraa tai vahinkoa ihmiselle tai toisen omaisuudelle taikka rikkoo yleisen turvallisuuden vuoksi annettua metsästystä koskevaa kieltoa tai rajoitusta, on tuomittava metsästysrikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi."

Metsästyslain 74 §:n säädetään metsästysrikkomuksesta:

"Joka tahallaan tai huolimattomuudesta metsästää

- 1) vastoin 20 §:n 3 momentissa, 23 §:n 1 momentissa, 32 §:ssä, 33 §:n 1 tai 2 momentissa tai 38 §:n 1 momentissa säädettyä tai mainittujen säännösten nojalla annettua kieltoa tai rajoitusta tai
 - 2) 37 §:n 1 momentissa tarkoitettuna rauhoitusajana tai ilman 10 §:ssä tarkoitettua pyyntilupaa tai rikkoen 10 §:n nojalla säädettyä kiintiötä,
- on tuomittava, jollei teko ole rikoslain 48 a luvun 1 §:n nojalla rangaistava tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, metsästysrikkomuksesta sakkoon.

Metsästysrikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) menettelee vastoin 25 §:ssä tarkoitettua asutuksesta, viljelyksestä tai liikenneväylästä johtuvaa rajoitusta,
- 2) metsästää luvottomasti vastoin 34 §:n nojalla annetulla asetuksella säädettyä pyyntivälineen tai pyyntimenetelmän käytön rajoitusta,
- 3) kuljettaa metsästysasetta vastoin 35 §:n kieltoa,
- 4) häiritsee riistaeläintä vastoin 36 §:n kieltoa,
- 5) järjestää vastoin 28 §:ää hirvieläimen metsästyksen ilman metsästyksen johtajaa, tai metsästää vastoin metsästyksen johtajan 28 §:n nojalla antamaa määräystä tai kieltoa,
- 6) menettelee vastoin 30 §:n nojalla annetun asetuksen hirvieläimen pyyntilupaa koskevaa säännöstä tai asetuksen nojalla hirvieläimen pyyntilupaan liitettyä ehtoa,
- 7) metsästää käyttämättä 30 §:n nojalla annetussa asetuksessa säädettyjä hirvieläinten metsästyksessä käytettäviä varusteita,
- 8) metsästyksen johtajana jättää suorittamatta hänelle kuuluvan 30 §:n nojalla annetulla asetuksella säädetyn tehtävän,
- 9) metsästää tai toimii metsästyksen johtajana suorittamatta riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa (616/1993) säädettyä riistanhoitomaksua,
- 10) toimii ampujana suorittamatta 21 §:ssä säädettyä ampumakoetta,
- 11) laiminlyö metsästyskortin tai ampumakoetodistuksen esittämisen 22 §:ssä säädetyllä tavalla tai
- 12) metsästää tai toimii metsästyksen johtajana vastoin rikoslain 48 a luvun 6 §:n nojalla tuomittua metsästyskieltoa."

Metsästyslain 75 §:ssä säädetään metsästyslain säännösten rikkomisesta:

"Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) vahingoittaa riistaeläintä tai häiritsee sen soidinta, pesintää tai poikasia 37 §:n 1 momentin nojalla annetulla asetuksella säädettyinä rauhoitusajana,
- 2) liikkuu luvatta riistansuojelualueella vastoin 39 §:n nojalla annettua rajoitusta tai kieltoa,
- 3) tuo maahan tai laskee luontoon vierasperäisen lintu- tai nisäkäslajin tai vierasperäisen riistaeläinkannan taikka tuo Ahvenanmaalta olevan eläimen muualle Suomeen tai laskee tällaisen eläimen luontoon muualla Suomessa ilman 42 §:ssä säädettyä lupaa tai lupaehdon vastaisesti,

- 4) jättää noudattamatta 43 §:n nojalla annetulla asetuksella säädettyä riistan kauppaa koskevaa kieltoa tai rajoitusta,
 - 5) luvatta pyydystää tai tappaa rauhoittamattoman eläimen vastoin 49 §:ssä säädettyä kieltoa tai 50 §:n nojalla annetun asetuksen säännöstä,
 - 6) pitää koiraa luvatta irti vastoin 51–53 §:n kieltoa tai
 - 7) jättää heitteille tai hylkää kissan vastoin 85 §:n säännöstä,
- on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, metsästyslain säännösten rikkomisesta sakkoon.

Metsästyslain säännösten rikkomisesta tuomitaan myös se, joka saattaa pyyntivälineen toimintakunnottomaksi tai muulla tavoin häiritsee pyyntiä estääkseen tai vaikeuttaakseen 31 §:n vastaisesti toisen laillista metsästystä."

Rikoslain 3 luvun 6 §:n mukaan tekijä on aiheuttanut tunnusmerkistön mukaisen seurauksen tahallaan, jos hän on tarkoittanut aiheuttaa seurauksen taikka pitänyt seurauksen aiheutumista varmana tai varsin todennäköisenä. Seuraus on aiheutettu tahallaan myös, jos tekijä on pitänyt sitä tarkoittamaansa seuraukseen varmasti liittyvänä.

Rikoslain 3 luvun 7 §:n 1 momentissa säädetään tuottamuksesta. Lainkohdan mukaan tekijän menettely on huolimaton, jos hän rikkoo olosuhteiden edellyttämää ja häneltä vaadittavaa huolellisuusvelvollisuutta, vaikka hän olisi kyennyt sitä noudattamaan (*tuottamus*). Pykälän 2 momentin mukaan se, pidetäänkö huolimattomuutta törkeänä (*törkeä tuottamus*), ratkaistaan kokonaisarvostelun perusteella. Arvostelussa otetaan huomioon rikotun huolellisuusvelvollisuuden merkittävyys, vaarannettujen etujen tärkeys ja loukkauksen todennäköisyys, riskinoton tietoisuus sekä muut tekoon ja tekijään liittyvät olosuhteet. Pykälän 3 momentin mukaan pikemmin tapaturmaan kuin tuottamukseen perustuvasta teosta ei rangaista.

Rikoslain 4 luvun 1 §:ssä säädetään ns. tunnusmerkistöerehdyksestä. Sen mukaan teko ei ole tahallinen, jos tekijä ei teon hetkellä ole selvillä kaikkien niiden seikkojen käsillä olost, joita rikoksen tunnusmerkistön toteutuminen edellyttää, tai jos hän erehtyy sellaisesta seikasta. Vastuu tuottamuksellisesta rikoksesta voi kuitenkin tulla kysymykseen tuottamuksen rangaistavuutta koskevien säännösten mukaan.

Suomen perustuslain 8 §:n mukaan ketään ei saa pitää syyllisenä rikokseen eikä tuomita rangaistukseen sellaisen teon perusteella, jota ei tekohetkellä ole laissa säädetty rangaistavaksi. Rikoslain 3 luvun 1 §:n mukaan rikokseen syylliseksi saa katsoa vain sellaisen teon perusteella, joka tekohetkellä on laissa nimenomaan säädetty rangaistavaksi.

3.3

Saadut selvitykset

Komisario kertoo selvityksessään, että suoritetussa poliisitutkinnassa ei ilmennyt mitään sellaista yksittäistä seikkaa eikä asiaa kokonaisuutena tarkastellen ilmennyt mitään, minkä perusteella asiasta olisi tullut käynnistää esitutkintaa. Komisarion mukaan poliisitutkinnassa kävi ilmi useita seikkoja, jotka antoivat aiheen olettaa, että kyse oli ollut luvallisessa järjestyksessä tapahtuneesta suden metsästyksestä. Syytä epäillä -kynnys ei asiassa missään vaiheessa ylittynyt

eikä asiaa ollut tarpeen arvioida siitä näkökulmasta, sisältyikö asiaan sellaista näytön arviointia, joka olisi tullut saattaa syyttäjän ratkaistavaksi.

Pyyntiluvan ehtojen rikkomisen osalta komisario toteaa, ettei sudenpyyntiluvan ehtojen noudattamatta jättäminen ole voimassa olevan lain mukaan rangaistavaa.

Komisario kertoo selvityksessään keskustelleensa tutkintaan liittyvistä asioista sekä Nurmeksen kihlakunnan poliisipäällikön että Lieksan kihlakunnan poliisipäällikön kanssa ja Nurmeksen kihlakunnan johtavan kihlakunnansyyttäjän kanssa.

Poliisipäällikkö on lausunnossaan katsonut, että "...seurueella on ollut tapahtuma-aikana suden pyytämiseen tarvittava pyyntilupa. Jos kyseisessä tapauksessa olisi tullut kaadetuksi pannaton susi, kukaan ei varmuudella olisi edes pyrkinyt tuomaan esille sitä vaihtoehtoa, että kyseinen susi olisi mahdollisesti kuulunut muuhun laumaan kuin mitä pyyntiluvassa alun pitäen oli tarkoitettu." Edelleen poliisipäällikkö toteaa, että "minkäänlainen tai kukaan asiantuntija ei varmuudella pysty sanomaan sitä, onko ampumahetkellä ammuttavaksi valittu eläin juuri sellainen, kuin kyseisessä riistanhoitopiirin luvassa on edellytetty." Poliisipäällikön mukaan esitutkintaa tapauksessa ei ole tarvinnut käynnistää.

Itä-Suomen lääninhallituksen poliisiosaston lausunnossa todetaan olevan mahdollista, että suden ampujat ovat olleet huolimattomia pyydetävän suden varmistuksessa, mutta ampumatilanne on tullut eteen nopeasti. Poliisitutkimusaineiston perusteella lääninhallituksen poliisiosasto arvioi, että tutkimussuden ampuminen ei näytä tapahtuneen tahallisesti, vaan pikemminkin tahattomasta erehdyksestä.

Sisäasiainministeriön poliisiosasto on lausunnossaan yhtynyt Itä-Suomen lääninhallituksen poliisiosaston esittämään.

Maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosasto ilmoittaa lausunnossaan käsityksensä, että kysymyksessä olevassa pyyntilupapäätöksessä mainitut lupaehdot pyynnin kohdistamisesta määrättyyn susilaumaan sekä yhteyden pitämisestä riistantutkimukseen ovat säännöksiin perustumattomia. Lausunnon mukaan luvassa esitetty rajoitus on sinänsä EU:n luontodirektiivin 92/43/ETY 16 artiklan ja metsästysasetuksen 28 §:n pyrkimysten mukainen. Metsästysasetuksen 4 § antaa kuitenkin riistanhoitopiirille mahdollisuuden asettaa pyyntiluvassa ainoastaan pyyntialuetta, pyyntitapaa sekä pyydetävien eläinten ikää ja sukupuolta koskevia määräyksiä. Lausunnossa todetaan asetusta laadittaessa em. rajoituksia pidetyn riittävänä.

3.4

Kannanotto

Arvioinnin kohde

Oikeusasiamiehellä ei ole lain mukaan oikeutta tutkia yksityishenkilöiden tai

yksityisten yhdistysten menettelyä. Tästä syystä oikeusasiamiehellä ei myöskään ole toimivaltaa määrätä poliisia suorittamaan esitutkintaa (kuten kantelija vastineessaan pyysi) yksityishenkilön tekemäksi epäillyn rikoksen selvittämiseksi. Rajoitan asiassa arvioni siihen, oliko komisariolla lainmukaisia perusteita olla aloittamatta esitutkintaa käyttämillään perusteilla. Ratkaisussani en myöskään ota kantaa siihen, onko asiassa mielestäni käytettävissä olevien tietojen valossa tapahtunut rikosta vai ei enkä arvioi mahdollisten kysymykseen tulevien rikosten tunnusmerkistön täyttymistä.

Kantelussa pyydettiin lisäksi selvittämään, "onko todellakin niin, etteivät maa- ja metsätalousministeriön tai riistanhoitopiirien sudenkaatolupiin liittämät ehdot ole juridisesti päteviä". Edellä kerrotuin perustein rajoitan arvioni siihen, onko komisariolla ollut lainmukaisia perusteita päätökselleen, joka koskee suden kaatajien rikosoikeudellista vastuuta. En siten ota kantaa myöskään mainittuun, varsin yleisluonteiseen kysymykseen sudenkaatolupiin otettujen ehtojen oikeudellisesta vaikutuksesta, johon liittyyneen muitakin kuin pelkästään rikosoikeudellisia näkökulmia.

Komisarion esitutkintapäätöksestä saamani käsityksen mukaan hän on arvioinut tapahtunutta suden ampumista ensinnäkin siltä kannalta, onko ollut syytä epäillä rikosta itse suden ampumisessa ja toisaalta siinä, että ennen metsästystä metsästäjät eivät olleet lupaehdon mukaisesti yhteydessä riistanhoitopiiriin. Arvioinnin kohteena ovat käsitykseni mukaan olleet rikoslain 48a luvun 1 §:n mukainen metsästysrikos pykälän 2 kohdan mukaisessa tekemuodossaan ja metsästyslain 74 §:n mukainen metsästysrikkomus.

Esitutkintakynnyksestä

Esitutkintalain 2 §:n mukaan poliisin on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että rikos on tehty. Toisaalta, jos jostain tapahtumasta saatavissa olevien tietojen perusteella ei ole syytä epäillä rikosta, ei esitutkintaa saa toimittaa. Syytä epäillä -kynnystä on lain esitöissä (HE 14/1985 s. 16) kuvattu siten, että rikosta on syytä epäillä, kun asioita huolellisesti harkitseva ihminen havaintojensa perusteella päätyy tällaiseen tulokseen. Lain käyttämä sanamuoto jättää esitutkinnan toimittamisesta päättävälle viranomaiselle jossain määrin harkintavaltaa.

Esitutkinnan aloittamiskynnystä ei voida esitutkintalain esitöiden mukaan asettaa kovin korkealle harkittaessa, onko esitutkintaan ryhdyttävä. Varmuutta tai suurta todennäköisyyttä rikoksen tekemisestä ei vaadita. Aika, joka kuluisi odoteltaessa epäilyksien vahvistumista, voisi helposti vaarantaa rikoksen selvittämisen. Rikosta on syytä epäillä, kun asioita huolellisesti harkitseva ihminen havaintojensa perusteella päätyy tällaiseen tulokseen. Tutkintakynnyksen harkinnassa on arvioitava sekä arviointihetkellä olemassa olevaa näyttöä että sovellettavaa säännöstä. Asiaa on harkittava kaikkien tapahtumaan mahdollisesti soveltuvien rikostunnusmerkistöjen kannalta.

Ennen varsinaista esitutkintaa voidaan toimittaa ns. alustavaa tutkintaa tai tiedustelua. Alustavan tutkinnan tarkoituksena on selvittää, onko esitutkinnalle perusteita. Käsillä olevassa tapauksessa Nurmeksen poliisi on suorittanut

poliisitutkinnan esitutkintakynnyksen selvittämiseksi.

Laissa ei ole erikseen säädetty siitä, kuinka kattava varsinaista esitutkintaa edeltävän alustavan tutkinnan tulee olla. Alustavan tutkinnan alaa rajaa se, että varsinainen esitutkinta on lain mukaan aloitettava, kun on syytä epäillä rikosta. Poliisilla on siten tämän kynnyksen ylittyttyä nimenomaan velvollisuus toimittaa esitutkinta. Alustavassa tutkinnassa ei esimerkiksi ole samoja oikeussuojatakeita kuin esitutkinnassa, mikä osaltaan puhuu sen puolesta, että sen käyttöalaa ei tule liikaa venyttää. Alustavan tutkinnan, samoin kuin itse esitutkinnan, suorittamiseen liittyy osin sellaisia tutkintataktisia ratkaisuja, joiden arviointi ei kuulu laillisuusvalvojalle.

Metsästysrikos

Komisario on suoritetun poliisitutkinnan perusteella tehnyt päätöksen olla aloittamatta esitutkinta. Päätöstään hän on perustellut muun muassa seuraavasti:

"...tilanteen yllätyksellisyys huomioon ottaen katson, että suden ampuminen tässä tapauksessa on perustunut siihen sudenpyyntilupaun, joka Kuohatin Eräveikot ry:llä on ollut. Asiassa ei ole tullut ilmi mitään sellaista, mikä viittaisi siihen, että metsästäjien tarkoituksena olisi ollut ampua jotain muuta sutta, kuin juuri sitä, mihin heillä sudenpyyntiluvan mukaan oli oikeus."

Rikoslain 48 a luvun 1 §:n 2 kohdan mukaan metsästysrikoksesta tuomitaan se, joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta oikeudettomasti metsästää vastoin metsästyslain tai sen nojalla annettua riistaeläimen rauhoitusta tai metsästyskieltoa tai -rajoitusta tai kiintiötä koskevaa säännöstä tai määräystä taikka ilman pyyntilupaa.

Asiaa arvioitaessa on huomattava, että metsästysrikos on rangaistavaa tahallisuutta tai törkeästi huolimattomuudesta tehtynä. Törkeää huolimattomuutta arvioitaessa on lain mukaan otettava huomioon rikotun huolellisuusvelvollisuuden merkittävyys, vaarannettujen etujen tärkeys ja loukkauksen todennäköisyys, riskinoton tietoisuus sekä muut tekoon ja tekijään liittyvät olosuhteet. Komisarion päätöksestä saamani käsityksen mukaan hän on arvioinut mahdollista metsästysrikosta ainoastaan tahallisuuden näkökulmasta. Tähän viittaa mielestäni hänen käyttämänsä ilmaisu "*metsästäjien tarkoituksena*". Sen sijaan mahdollisen törkeän huolimattomuuden kannalta asiaa ei näytä pohditun.

Rikoslain yleisiä oppeja koskevassa hallituksen esityksessä törkeästi huolimattomuudesta (HE 44/2002 vp. s. 103–105) todetaan muun muassa loukkauksen todennäköisyyden arvioinnin tarkoittavan sitä, että mitä todennäköisempi vahinkoseuraus oli teon hetkellä, sitä useammin huolimattomuus on törkeää. Tekijän riskinoton tietoisuudella viitataan tekijän subjektiiviseen huolimattomuuteen. Laissa mainituilla muilla olosuhteilla tarkoitetaan hallituksen esityksen mukaan muun muassa tekijän tosiasiallisia mahdollisuuksia suurempiin varotoimenpiteisiin. Jos varmuuden maksimointiin ei ole ollut käytännössä mahdollisuuksia tai jos tarkastuksista, varmistuksista tai muista varotoimenpiteistä olisi aiheutunut huomattavaa ajanhukkaa tilanteessa,

jossa loukkauksen todennäköisyys ei ole suuri, tuottamus ei yleensä ole törkeää. Vastaavasti jos tekijällä olisi ollut kaikki mahdollisuudet toimia huolellisemmin, mutta hän ei ole vaivautunut minimoimaan riskejä, tuottamuksen törkeys voidaan todeta helpommin.

Törkeän huolimattomuuden arvioinnissa tässä tapauksessa on mielestäni otettava huomioon, että luvassa ollut ehto yhteydenotosta riistanhoitopiiriin ennen metsästykseen aloittamista oli saatujen selvitysten mukaan otettu lupaan, jotta metsästäjät varmistuisivat siitä, että pyynti kohdistuu luvan piirissä olevaan laumaan. Itä-Suomen lääninhallituksen poliisiosaston lausunnossa pidetään mahdollisena, että metsästäjät ovat olleet huolimattomia pyydettävän suden varmistuksessa. Olen tästä samaa mieltä ja pidän mahdollisena, että yhteyden ottamatta jättäminen riistanhoitopiiriin ennen metsästykseen aloittamista olisi tässä tapauksessa sellaista varotoimenpiteiden laiminlyöntiä, josta edellä selostetussa hallituksen esityksessä mainitaan.

Totean, että harkinnan siitä, onko syytä epäillä rikosta, tulee käsittää kaikki mahdolliset tekemuodot. Komisarioraportissa ei ole päätöksessään arvioinut asiaa soveltamaansa tunnusmerkistöön kuuluvan törkeän huolimattomuuden kannalta. Kun kuitenkin (muun muassa maa- ja metsätalousministeriön lausunnon perusteella) on mahdollista, että asetetut lupaehdot eivät ole olleet metsästysasetuksen 4 §:n mukaisia – vaikkakin ilmentäisivät EU:n luontodirektiivin tai metsästysasetuksen 28 §:n tavoitteita –, ei minulla ole huomauttamista komisarion päätöksen lopputulokseen puuttuvasta tuottamusarvioinnista huolimatta. Saadun selvityksen perusteella komisarioraportti on toiminut asiassa hänelle lain mukaan kuuluvan harkintavallan puitteissa arvioidessaan, että asiassa ei ole syytä epäillä rikoslain 48 a luvun 1 §:n 2 kohdan mukaista rikosta eli metsästystä, joka olisi tapahtunut "vastoin metsästyslain tai sen nojalla annettua riistaeläimen rauhoitusta tai metsästyskieltoa tai -rajoitusta tai kiintiötä koskevaa säännöstä tai määräystä taikka ilman pyyntilupaa". Lähetän kuitenkin jäljennöksen tästä päätöksestäni komisarioraportille edellä tuottamusarvioinnista lausumani johdosta.

Metsästysrikkomus

Mitä tulee erikseen komisarioraportin päätöksen mainintaan siitä, ettei sen lupaehdon, että ennen metsästystä on otettava yhteyttä riistanhoitopiiriin, rikkominen itsessään ole rangaistavaa, totean seuraavaa.

Metsästysrikkoksen (RL 48 a luku 1 §), metsästysrikkomuksen (metsästyslaki 74 §) ja metsästyslain säännösten rikkominen (metsästyslaki 75 §) tunnusmerkistöissä on kerrottu tyhjentävästi kussakin pykälässä rangaistavaksi säädetyn menettelyn ala. Kyseisessä luvassa tarkoitetun yhteydenoton laiminlyöntiä ei ole em. säännöksissä säädetty rangaistavaksi. Käsitykseni mukaan muussakaan lainsäädännössä ei tällaista laiminlyöntiä ole säädetty rangaistavaksi. Ottaen huomioon perustuslain 8 §:stä ja rikoslain 3 luvun 1 §:stä ilmenevä periaate, jonka mukaan rangaistukseen tuomitseminen ja syylliseksi katsominen on mahdollista vain, jos teko on laissa nimenomaan säädetty rangaistavaksi, minulla ei ole huomauttamista komisarioraportin päätöksen suhteen tältä osin.

3.5

Lopuksi

Saatujen selvitysten ja käytettävissäni olevan aineiston perusteella vaikuttaa ilmeiseltä, että nyt kysymyksessä olevassa luvassa asetetun kaltaisille lupaehdoille saattaa olla tarvetta. Maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosaston lausunnon mukaan tällaiset ehdot saattaisivat olla EU:n luontodirektiivin ja metsästysasetuksen 28 §:n ilmentämien pyrkimysten mukaisia. Pidänkin mahdollisena, että metsästysasetuksen 4 § on ristiriidassa em. säännösten kanssa taikka se ei ainakaan ilmennä näiden säännösten mukaisia tavoitteita. Sen vuoksi lähetän tämän päätökseni myös maa- ja metsätalousministeriölle sen arvioimiseksi, antaako asia aiheen muutostoimenpiteisiin metsästysasetuksen 4 §:n tai muiden mahdollisten säännösten suhteen. Pyydän ilmoittamaan mahdollisista toimenpiteistä 31.5.2007 mennessä.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.4 esittämäni käsityksen tuottamusarvioinnista komisarion tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Lähetän päätökseni tiedoksi myös maa- ja metsätalousministeriölle edellä kohdassa 3.5 lausumani johdosta.